

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 11.03.2025 Accepted/Kabul: 11.04.2025 Published/Yayınlama: 29.05.2025

9. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) Dersi Öğretim Programı'nda Yenilikler

¹Ahmet UYAR, ²Rıdvan DEMİR

Öz

Bu araştırmanın amacı, 2018 ve 2024 yıllarına ait 9. sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) Dersi Öğretim Programları'nın karşılaştırmalı olarak incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Veri kaynağını, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 ve 2024 yıllarında yayımlanan 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları oluşturmaktadır. Bu programlar, betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Her iki program, dinî ve ahlaki değerlerin korunması ile millî ve evrensel değerlerin kazandırılmasını ortak hedefler olarak belirlemiştir. Ancak 2024 programı sosyal-duygusal öğrenme, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi 21. yüzyıl becerilerine daha fazla vurgu yaparak 2018 programından ayrılmaktadır. Ayrıca 2024 programında dinî okuryazarlık, farklı dinleri tanıma ve teknolojik kaynaklardan yararlanma daha fazla önceliklendirilmiştir. Uygulama ilkeleri açısından her iki program öğrenci merkezli yaklaşımı ve dijital materyal kullanımını vurgulamaktadır. Bununla birlikte 2024 programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile uyumlu olarak daha esnek, motive edici ve kişiselleştirilmiş değerlendirme yöntemleri sunmaktadır. Ayrıca kazanım sayısının azaltılması ve okul temelli planlamaya yönelik ders saatlerinin eklenmesiyle daha esnek bir yapı hedeflenmiştir. Bu araştırma, DKAB Dersi Öğretim Programları'nın gelişimine ilişkin önemli veriler sunarak modern eğitim yaklaşımlarına uyum sağlama konusunda önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 2018 ve 2024 DKAB öğretim programı, 9. Sınıf DKAB programı, Öğretim programlarının karşılaştırılması

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya MYO, Bilgisayar Teknolojisi, Hatay, ahmet_uyar23@hotmail.com, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0001-9694-8629>

² Doç. Dr., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Din Eğitimi ABD, Hatay, ridvandemir@mku.edu.tr, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-6141-6638>

Innovations in the 9th Grade Religious Culture and Moral Knowledge (DKAB) Course Curriculum

Abstract

The aim of this study is to comparatively examine the 9th-grade Religious Culture and Moral Knowledge (DKAB) curricula from 2018 and 2024. The study employs document analysis, one of the qualitative research methods. The data source consists of the 9th-grade DKAB curricula published by the Ministry of National Education in 2018 and 2024. These programs were analyzed using the descriptive analysis technique. Both curricula identify the preservation of religious and moral values, as well as the acquisition of national and universal values, as common goals. However, the 2024 curriculum differs from the 2018 curriculum by placing greater emphasis on 21st-century skills such as social-emotional learning, critical thinking, and problem-solving. Additionally, the 2024 curriculum prioritizes religious literacy, recognition of different religions, and the use of technological resources to a greater extent. In terms of implementation principles, both programs emphasize student-centered approaches and the use of digital materials. However, the 2024 curriculum, aligned with the Türkiye Century Education Model, offers more flexible, motivating, and personalized assessment methods. Furthermore, by reducing the number of learning objectives and incorporating school-based lesson planning, a more flexible structure is aimed. This study provides valuable insights into the development of DKAB curricula and offers recommendations for adapting to modern educational approaches.

Keywords: 2018 and 2024 DKAB curriculum, 9th Grade DKAB curriculum, Comparison of curriculums

1. GİRİŞ

Eğitim, bireylerin sadece akademik bilgi edinmelerini değil, aynı zamanda toplumsal değerlere uyum sağlayarak millî, manevi ve ahlaki kimliklerini geliştirmelerini de amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, bireylerin kültürel mirasa sahip çıkmaları, etik ilkeleri içselleştirmeleri ve farklı inanç ve düşüncelerle bir arada yaşama becerisi kazanmaları, eğitimin bireye kazandırmayı amaçladığı temel hedefler arasında yer almaktadır (Uzunpolat ve Şimşek, 2022). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) dersi de bu amaca hizmet eden derslerden biridir. DKAB dersi, sahip olduğu statü ve program anlayışıyla Türkiye'nin din eğitimi politikaları çerçevesinde özgün bir konumda yer almaktadır. Çünkü bu ders, Türkiye'nin din ve eğitim ilişkileri bağlamında edindiği deneyim ve birikimlerin bir yansıması niteliğindedir (Zengin, 2014). DKAB dersinin temel amacı, öğrencilerin dinin bireysel ve toplumsal yaşam üzerindeki rolünü kavramalarını sağlamak, millî, manevi ve ahlaki değerleri içselleştirmelerine katkıda bulunmak, farklı inanç ve düşünce sistemleri hakkında doğru ve objektif bilgi edinmelerini desteklemek ve bireyler arası hoşgörü ile birlikte yaşama kültürünü güçlendirmektir (MEB, 2024). Bu işlevini sürdürebilmesi için DKAB dersi öğretim programlarının çağın gereklilikleri ve toplumun ihtiyaçları doğrultusunda düzenli olarak gözden geçirilmesi ve güncellenmesi gerekmektedir (Yürük ve

Topchubaev, 2022). Bu bağlamda DKAB dersinin zorunlu olduğu dönemlerdeki öğretim programlarında (1982, 1992, 2000, 2005, 2010, 2018 yıllarında) zaman zaman revizyona gidilmiştir (Yaşar, 2024). Bu çerçevede son olarak 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında DKAB Dersi Öğretim Programı güncellenerek yürürlüğe girmiştir.

DKAB Dersi Öğretim Programları'nda gerçekleştirilen değişikliklerin incelenmesi, eğitim politikalarının yönelimini anlamak ve dersin hedeflerine ne ölçüde katkı sağladığını değerlendirmek açısından önem arz etmektedir. 2018 ve 2024 DKAB öğretim programları arasındaki farklılıkların karşılaştırılması, bu değişikliklerin öğrencilere kazandırmayı amaçladığı bilgi, beceri ve değerler bakımından nasıl bir dönüşüm sunduğunu analiz etmeye olanak tanıyacaktır. Ayrıca güncellenen öğretim programının öğretim sürecine etkilerini ve eğitim alanında yaratabileceği yenilikleri ortaya koymak, dersin etkinliğini artırmaya yönelik öneriler sunmak açısından değerli olacaktır. Bu doğrultuda yapılan bu çalışma, iki program arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları sistematik bir biçimde ele alarak güncellenen öğretim programının eğitim-öğretim sürecine yansımalarını analiz etmeyi amaçlamaktadır. Literatür incelendiğinde DKAB Dersi Öğretim Programları'na yönelik karşılaştırmalı analizlerin sınırlı sayıda olduğu görülmektedir (Aslan ve Osmanoğlu, 2022; Erbaş, 2020; Koca, 2022; Yürük ve Topchubaev, 2022). Ancak 2018 yılı DKAB Dersi Öğretim programı ile 2024 yılı DKAB Dersi Öğretim Programı'nın sistematik bir şekilde karşılaştırıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma, iki farklı döneme ait 9. sınıf DKAB öğretim programlarını temel yaklaşımları, içerik yapıları, amaç ve kazanımları bakımından karşılaştırarak, değişen öğretim programlarına dair önemli veriler sunmaktadır.

Bu çalışma, 2018 ve 2024 yıllarına ait 9. sınıf DKAB öğretim programlarını temel felsefeleri, genel ve özel amaçları, içerik yapıları ve pedagojik yaklaşımları açısından karşılaştırmalı olarak ele almayı amaçlamaktadır. Programlar arasındaki benzerliklerin ve farklılıkların analiz edilmesi, öğretim programlarının gelişim sürecine ışık tutmanın yanı sıra gelecekteki eğitim politikalarının daha etkin bir şekilde tasarlanmasına katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda, her iki döneme ait programların vizyonları, öğrenme-öğretme yöntemleri ve uygulama ilkeleri ayrıntılı olarak incelenmiş, elde edilen bulgular doğrultusunda eğitimde kaliteyi artırmaya yönelik çıkarımlar sunulmuştur. Araştırma, özellikle eğitimciler, politika yapıcılar ve araştırmacılar için yol gösterici olmayı hedeflemektedir. Ayrıca pedagojik yaklaşımlar, içerik kapsamı ve uygulama ilkeleri açısından yapılan karşılaştırmalarla DKAB eğitiminin geleceğine katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır:

- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın temel felsefesi ve genel amaçları nasıl farklılık göstermektedir?
- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nda kullanılan temel yaklaşım, yöntem ve stratejiler nasıl farklılık göstermektedir?

- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın vizyonları ve uzun vadeli amaçları nasıl farklılık göstermektedir?
- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın uygulanmasına ilişkin belirtilen ilke ve açıklamalar hangi yönleriyle farklılık göstermektedir?
- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nda belirlenen özel amaçlar nasıl farklılık göstermektedir?
- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nda disiplinler arası entegrasyon nasıl farklılık göstermektedir?
- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın içerik çerçevesi hangi yönleriyle farklılık göstermektedir?
- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nda öğrenci başarısını değerlendirmek için kullanılan öğrenme kanıtları nasıl farklılık göstermektedir?
- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nda öğrenme-öğretme uygulamaları nasıl farklılık göstermektedir?
- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nda öğrencilerin farklı ihtiyaçlarına yönelik yapılan farklılaştırmalar nasıl farklılık göstermektedir?
- 2018 yılı ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nda ünite adları, kazanım sayıları ve ders saatleri hangi yönleriyle farklılık göstermektedir?

2. YÖNTEM

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Bu yöntem, mevcut belge ve dokümanlar aracılığıyla bir olgunun anlaşılmasını ve değerlendirilmesini amaçlamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Doküman incelemesi, genellikle yazılı ve görsel kaynakların sistematik bir şekilde taranmasıyla gerçekleştirilir. Yazılı kaynaklar arasında kitaplar, makaleler ve resmî belgeler yer alırken, görsel kaynaklar ise resimler, bayraklar ve çeşitli görsel materyalleri içermektedir (Sönmez & Alacapınar, 2019). Karasar (2023), doküman incelemesinin bir olgunun mevcut durumunu tespit etmeyi hedeflediğini ve zamansal bir sınırlamanın olmadığını belirtmektedir. Bu çalışmada, doküman olarak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 ve 2024 yıllarında yayımlanan 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları kullanılmış ve bu programlar karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir (MEB, 2018; MEB, 2024).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın veri kaynağını, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 ve 2024 yıllarında yayımlanan 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları oluşturmaktadır. Veriler, doküman incelemesi yoluyla elde edilmiş ve betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Betimsel analiz, verilerin bir çerçeve oluşturularak işlenmesini, tematik olarak sınıflandırılmasını, elde edilen bulguların

tanımlanmasını ve bu bulguların yorumlanmasını içeren dört aşamadan oluşmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Araştırma sürecinde her iki öğretim programı incelenmiş, 11 tema belirlenmiş ve bu temalar doğrultusunda bulgular yorumlanarak sonuçlar çıkarılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular her bir tema için tablolar halinde sunulmuştur. 2018 ve 2024 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın temel felsefesi ve genel amaçlarının benzer yönlerinin karşılaştırılmasına yönelik ulaşılan bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

2018 ve 2024 9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın Temel Felsefesi ve Genel Amaçlarının Benzer Yönleri

Tema	Kategori	
Benzer Yönler	Anlam Arayışı	Her iki program da öğrencilerin anlam arayışlarını desteklemek için dinî ve ahlaki bilgi sunmayı amaçlamaktadır. Bu, öğrencilerin varoluşsal sorularına cevap bulmalarına yardımcı olmayı hedefler.
	Değerlerle Zenginleştirilmiş İçerik	Hem 2018 hem de 2024 programları, millî, manevî, evrensel ve kültürel değerleri öğretim süreçlerine dâhil eder. Öğrencilere ahlaki değerleri kazandırmayı amaçlar.
	Dinî ve Ahlaki Değerlerin Korunması	İki program da dinî ve ahlaki değerlerin korunmasını ve öğrencilerin bu değerler ile donatılmasını hedeflemektedir.
	Epistemik Bütünlük	Her iki programda da dinî ve ahlaki bilgilerin günlük yaşama aktarılabilmesi önem taşır. Bu, öğrencilerin bu bilgileri sosyal ve bireysel hayatlarına entegre edebilmesini teşvik eder.
	21. Yüzyıl Becerileri	2018 ve 2024 programları da öğrencilerin 21. yüzyılın gerektirdiği bilişsel ve duyuşsal becerileri edinmelerini öncelikli görmektedir. Bu beceriler, bireysel ve sosyal hayatlarını daha iyi yönetmelerine yardımcı olur.

Tablo 1, 2018 ve 2024 9. sınıf programlarının temel felsefesi ve genel amaçlarının benzer yönlerini ortaya koymaktadır. Her iki program da öğrencilere anlam arayışı, dinî ve ahlaki değerlerin korunması, millî ve evrensel değerlerle zenginleştirilmiş içerik sunma gibi temel hedefleri paylaşmaktadır. Aynı zamanda, her iki program da öğrencilere 21. yüzyıl becerileri kazandırmayı ve bu becerilerin bireysel ve sosyal hayata entegre edilmesini amaçlamaktadır. Programların bu yönleri, öğrencilerin hem kişisel hem de toplumsal hayatta etkin bir şekilde rol almalarına destek olmayı hedeflemektedir. 2018 ve 2024 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın temel felsefesi ve genel amaçlarının farklı yönlerinin karşılaştırılmasına yönelik ulaşılan bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

2018 ve 2024 9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın Temel Felsefesi ve Genel Amaçlarının Farklı Yönleri

Farklı Yönler	21. Yüzyıl Becerilerine Uyum	2018 yılı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programı, daha çok geleneksel dinî ve ahlaki değerlerin aktarımına odaklanmıştır. Bu programda, din eğitimi, ahlaki değerlerin aktarımını sağlayan temel bir araç olarak ele alınmış ve bilişsel becerilerden ziyade bu değerlerin korunmasına vurgu yapılmıştır.
----------------------	-------------------------------------	--

	2024 yılı programında ise, 21. yüzyıl becerilerine uyum sağlanması gerektiği ön plana çıkarılmıştır. Programda, dinî ve ahlaki değerlerin öğretilmesinin yanında, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal beceriler kazanarak, çağın gerektirdiği sorunlara çözüm üretme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.
Teknolojik ve Sosyal Değişimlere Uyum	2018 yılı programında teknolojik gelişmeler ve sosyal değişimlerle ilgili vurgu sınırlı kalmış, daha çok geleneksel anlam arayışı yollarına ve dinî değerlerin korunmasına odaklanılmıştır. Teknolojik yeniliklerin eğitimde nasıl kullanılacağına dair bir strateji geliştirilmemiştir. 2024 yılı programında ise teknolojik ve sosyal değişimlerin dinî ve ahlaki değerlere olan etkisi daha geniş bir şekilde ele alınmış ve bu değişimlerin, öğrencilerin dinî perspektif geliştirme becerilerini nasıl etkileyebileceği üzerine durulmuştur.
Öğrenme Modelleri	2018 ve 2024 DKAB müfredatları arasındaki temel farklar öğrenme yaklaşımı, öğrenci katılımı ve öğrenme ortamı açısından ortaya çıkmaktadır. 2018 programı, yapılandırmacı öğrenme modelini benimseyerek öğrenci merkezli bir yaklaşımı ve öğretmen rehberliğini vurgularken, 2024 programı problem çözme, proje tabanlı ve beceri temelli öğrenme yöntemlerine ağırlık vermektedir. 2018 müfredatı araştırma, keşfetme ve tartışmaya uygun ortamları teşvik ederken 2024 müfredatı öğrencilerin bağımsız düşünme, eleştirel ve analitik beceriler kazanmasını desteklemektedir.
Bütüncül Kişilik Gelişimi	2018 yılı programında, kişilik gelişimi, ahlaki ve dinî değerlerin bireyin karakterine yerleştirilmesi üzerine odaklanılmıştır. Ancak bu değerlere dayalı becerilerin başka alanlara transfer edilebilirliği konusunda çok fazla vurgu yapılmamıştır. 2024 yılı programında ise kişilik gelişimi bütüncül bir yaklaşımla ele alınmış ve öğrencilerin öğrenme alanlarındaki becerilerini farklı alanlara transfer edebilme yetenekleri üzerinde durulmuştur. Programda, öğrencilerin bu süreçte epistemik bütünlüğü sağlaması, yani öğrendikleri bilgi ve değerlerin tutarlı bir şekilde bir bütün oluşturması vurgulanmıştır.

Tablo 2, 2018 ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB öğretim programlarının temel felsefesi ve genel amaçlarındaki farklılıkları ortaya koymaktadır. 2018 programında yapılandırmacı öğrenme modeli benimsenmiş, öğrenci merkezli yaklaşım ve öğretmen rehberliği ön planda tutulmuştur. Buna karşın 2024 programı, 21. yüzyıl becerileri ve teknolojik değişimlere uyum sağlama açısından daha geniş bir vizyon sunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik modern öğrenme yaklaşımlarına ağırlık verilmiştir. Bu farklılıklar, 2024 programının daha kapsayıcı bir yapıya sahip olduğunu ve çağdaş eğitim ihtiyaçlarına yanıt verecek şekilde tasarlandığını göstermektedir. 2018 ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB öğretim programlarının temel yaklaşımlarına ilişkin karşılaştırmalı bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programının Temel Yaklaşımı

Tema	2018	2024
Öğretim Programının Temel Yaklaşımı	9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nda öğretim programının temel yaklaşımı yer almamaktadır.	Bilginin İşlevselliği ve Transfer Edilebilirliği: Program, bilginin sadece edinilmesinin yeterli olmadığını, bireysel ve toplumsal hayatta kullanılabilir ve sürdürülebilir olmasının önemli olduğunu vurgulamaktadır. Öğrencilerin öğrendiklerini yeni durumlara uygulayabilme ve farklı alanlara transfer edebilme yetilerini geliştirmek amaçlanmıştır. Beceri Temelli Eğitim: Program, geleneksel bilgi aktarımından ziyade beceri temelli öğrenmeye ağırlık vermektedir. Bu, öğrencilerin problem çözme, proje tabanlı ve anlamlı öğrenme modelleriyle dinî ve ahlaki bilgileri pratik hayata uygulayabilmelerini hedeflemektedir.

- **Teorik Bilgilerin Kullanılabilirliği:** Öğrencilere, din ve ahlakla ilgili teorik bilgilerin nasıl anlamlı hâle getirileceği konusunda rehberlik yapılmakta, teorik bilginin günlük hayatta kullanılabilmesi ve uygulanabilirliğine önem verilmektedir.
- **Üst Düzey Düşünme Becerileri:** Program, bilişsel öz-düzenleme, analitik ve eleştirel düşünme gibi üst düzey bilişsel becerilerin geliştirilmesine odaklanmaktadır. Ayrıca duygusal ve sosyal beceriler de desteklenmekte, öğrencilerin özgüvenli, empatik, liderlik özellikleri taşıyan bireyler olarak yetişmeleri hedeflenmektedir.
- **“Erdem-Değer-Eylem” Yaklaşımı:** Bilgi, duygu ve davranışın bütüncül bir şekilde eğitime entegre edilmesi ve bireyde söylem ile eylem arasındaki tutarlılığı sağlaması, programın önemli hedeflerinden biridir.
- **Bireyin Deneyimlerinin Dikkate Alınması:** Program, bireyin dinî ve ahlaki deneyimlerini dikkate alarak anlamlı öğrenme süreçlerini teşvik etmektedir. Öğrencinin kendi deneyimleri üzerinden din ve ahlak bilgisini yapılandırması sağlanmaktadır.
- **“Dinden Öğrenme” ve “Din Hakkında Öğrenme” Yaklaşımı:** Program, öğrencilerin kendi dinlerini ve diğer inanç sistemlerini nesnel, betimsel ve analitik bir şekilde öğrenmelerini sağlamayı amaçlamaktadır. Hem İslam dinine hem de diğer dünya dinlerine ilişkin farklı bakış açıları nesnel bir biçimde öğrencilere sunulmaktadır.
- **Dinî Okuryazarlık:** Öğrencilerin dinî ve ahlaki kavramları anlamaları ve yorumlama becerisi geliştirmeleri hedeflenmiştir. Bu sayede öğrenciler, kendi ahlaki ve manevi gelişimlerine katkı sağlayarak dinî okuryazarlık kazanmaktadırlar.
- **Bilimsel ve Disiplinler Arası Yaklaşım:** Din, inanç ve ahlak konularının öğretiminde bilimsel bir metot kullanılmış; aynı zamanda din bilimlerinden, eğitim bilimlerinden ve sosyal-beşerî bilimlerden faydalanılmıştır. Bu, konuların geniş bir perspektifle ele alınmasını sağlamaktadır.
- **Kur'an ve Sünnet Temelli Yaklaşım:** İslam dininin öğretimi, Kur'an ve sünnetin belirlediği temel ilkelere dayandırılarak yapılandırılmıştır. İslam düşüncesindeki farklı yorumlar bilimsel bir yaklaşımla ele alınmakta, öğrencilerin bu yorumları objektif bir şekilde öğrenmeleri sağlanmaktadır.
- **Nesnel ve Betimleyici Öğretim:** Diğer dünya dinlerinin öğretimi de nesnel ve olgusal bir yaklaşımla gerçekleştirilmiştir. Bu öğretim anlayışı, öğrencilerin hem kendi dinlerini hem de diğer inanç sistemlerini tarafsız bir şekilde inceleyebilmelerini desteklemektedir.
- **Disiplinler Arası Perspektif:** Programın geliştirilmesinde din ve inanç olgusunun bireysel, toplumsal, tarihsel ve kültürel boyutları disiplinler arası bir yaklaşımla ele alınmıştır. Eğitim, sosyal ve beşerî bilimler programının geliştirilmesinde etkin rol oynamaktadır.

Tablo 3, 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın temel yaklaşımını ayrıntılı bir şekilde sunmaktadır. Bu program, bilginin işlevselliği ve transfer edilebilirliği gibi önemli kavramları öne çıkararak öğrencilere sadece teorik bilgi sunmanın ötesine geçmiştir. Program, öğrendiklerini günlük hayatta uygulama ve farklı alanlara aktarma becerilerini geliştirme üzerinde durmaktadır. Ayrıca beceri temelli eğitim ve üst düzey düşünme becerilerinin kazandırılması hedeflenmiştir. Erdem, değer ve eylem bütünlüğü ise, öğrencilerin bilgi ve davranış arasında tutarlılık sağlamalarına yönelik önemli

bir vurgu taşımaktadır. Diğer yandan, bilimsel ve disiplinler arası yaklaşım, din eğitiminin modern öğretim yöntemleri ile zenginleştirildiğini göstermektedir. 2018 ve 2024 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın vizyonlarının karşılaştırılmasına yönelik ulaşılan bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

2018 ve 2024 yılı 9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı Vizyonlarının Karşılaştırılması

Tema	Kategori	
Benzer Yönler	Dinin Hayatı Anlamlandırmadaki Rolü	Her iki vizyon da dinin bireylerin hayatını anlamlandırma sürecindeki önemini vurgulamaktadır. Hem 2024 hem de 2018 programları, öğrencilerin dinin bu rolünü fark etmelerini amaçlamaktadır.
	Millî, Manevi ve Ahlaki Değerler	İki vizyon da bireylerin millî, manevi ve ahlaki değerleri benimsemesini hedeflemektedir. Bu, programların öğrencilerin toplumsal ve kültürel değerleri özümsemelerine verdiği önemi göstermektedir.
	Farklılıklarla Bir Arada Yaşama Becerisi	2018 ve 2024 vizyonları, öğrencilerin farklı inanç ve düşünce yapılarına sahip bireylerle bir arada yaşama becerisi geliştirmesini öngörmektedir. Bu, programın hoşgörü ve saygı temelli bir yaklaşımla toplumsal uyumu destekleme amacını yansıtır.
Farklı Yönler	Dinî Bilgiye Vurgu	2024 vizyonunda, öğrencilerin dinler ve inançlar hakkında doğru bilgi sahibi olmaları ön plana çıkmaktadır. Bu, programın bilgi odaklı bir yaklaşıma daha fazla ağırlık verdiğini göstermektedir. 2018 vizyonunda ise bu vurgu yer almamaktadır.
	İfade Farklılıkları	2024 vizyonu, dinler ve inançlar hakkında bilgi edinmeyi özellikle belirtirken 2018 vizyonu daha genel bir çerçevede bireyin hayatı anlamlandırma, millî ve manevi değerleri benimseme ve farklılıklarla yaşama becerisine odaklanmıştır.

Tablo 4, 2018 ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın vizyonlarını karşılaştırırken her iki programın da ortak hedefler taşıdığını göstermektedir. Her iki vizyonda da dinin bireyin hayatını anlamlandırmadaki önemi ve millî, manevi, ahlaki değerlerin öğrencilere kazandırılması öne çıkmaktadır. Aynı zamanda, öğrencilerin farklı inanç ve düşünce yapılarına sahip bireylerle birlikte yaşama becerilerini geliştirme amacı da her iki programda dikkat çekmektedir. Farklı yönler bakıldığında, 2024 vizyonu dinî bilgiye daha fazla vurgu yaparak öğrencilerin dinler ve inançlar hakkında doğru bilgiye sahip olmalarını önceliklendirmektedir. Bu bilgi odaklı yaklaşım, 2024 programını, daha genel bir çerçevede değerlere odaklanan 2018 programından ayıran önemli bir unsurdur. 2018 ve 2024 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin ilke ve açıklamaların benzer yönlerine yönelik ulaşılan bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

2018 yılı ve 2024 yılı 9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın Uygulanmasına İlişkin İlke ve Açıklamaların

Benzer Yönleri

Tema	Kategori	
Benzer Yönler	Beceri ve Değer Odaklılık	Her iki öğretim programı da öğrencilerin dinî, ahlaki ve etik anlayışlarını geliştirmeye yönelik beceri temelli bir yaklaşımı vurgulamaktadır. Öğrencilerin, din, ahlak ve kültüre dair kavramları anlayıp uygulama yeteneklerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Kültürel ve Tarihî Bağlam	Her iki program da dinî, tarihi ve kültürel mekânların öğretim kapsamında olmasını ve mümkünse bu mekânlara geziler düzenleyerek öğrencilere deneyimsel öğrenme fırsatları sunulmasını önermektedir.
Düşünce ve Din Özgürlüğüne Saygı	Programlar, öğrencilerin dinî inançlarını uygulama ya da ifade etme konusunda zorlanmaması gerektiğini, din ve düşünce özgürlüğüne saygı gösterilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.
Çeşitli Öğretim Materyalleri	Her iki program da İslamî metinler, edebiyat (şiir, hikâye vb.) ve sözlü gelenekler gibi farklı kaynakların kullanılmasına önem vermektedir.
EBA ve Dijital Materyal Kullanımı	Her iki program da öğretim materyallerinin ve kaynakların dijital teknolojiler (EBA gibi) ile desteklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Tablo 5'te, 2018 ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB öğretim programlarının uygulanmasına ilişkin temel ilke ve açıklamaların karşılaştırılması yapılmıştır. İki program da benzer şekilde, beceri ve değer odaklı bir yaklaşımı vurgulayarak öğrencilerin dinî, ahlaki ve kültürel kavramları anlamalarına ve uygulamalarına yönelik eğitim hedeflerini paylaşmaktadır. Öğrencilerin kültürel ve tarihî bağlamda dinî mekânlara düzenlenen geziler gibi deneyimsel öğrenme fırsatlarından yararlanmaları her iki programda da önerilmektedir. Bununla birlikte her iki program da düşünce ve din özgürlüğüne saygı gösterilmesi gerektiğini vurgulamakta, öğrencilere farklı materyal ve dijital kaynaklar kullanılarak çeşitli öğretim yöntemleri sunulmasını önemsemektedir. Bu, öğretimde dijital teknolojilerin kullanımı ve çoklu kaynaklardan yararlanma yönünde programların ortak bir anlayışı paylaştığını göstermektedir. 2018 ve 2024 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasına ilişkin ilke ve açıklamaların farklı yönlerine yönelik ulaşılan bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

2018 yılı ve 2024 yılı 9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın Uygulanmasına İlişkin İlke ve Açıklamaların Farklı Yönleri

Farklı Yönler	Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile Uyum	2024 programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile uyumlu olacak şekilde şekillendirilmiş ve bu modelin öğrencilerin geçmiş ile bugün arasında bir bağ kurmalarını sağlamayı hedeflediği belirtilmiştir. Bu, 2018 programında yer almamaktadır.
	Millî Birlik Vurgusunun Artması	2024 programı, vatan, millet ve şehitlik gibi kavramlara daha fazla vurgu yaparak öğrencilerin millî kimlik ve sorumluluk duygularını pekiştirmeyi hedeflemektedir.
	Öğretimde ve Değerlendirmede Esneklik	Her iki program da ünitelere esnek bir şekilde yaklaşılabilirliğini belirtse de 2024 programı değerlendirme yöntemlerinde de esneklik sağlanmasını ve öğrencilerin ihtiyaçlarına göre kişiselleştirilmiş bir değerlendirme yapılmasını önermektedir.
	Zenginleştirme ve Destekleme Bölümleri	2024 programı, "zenginleştirme ve destekleme" bölümleri ile farklı ihtiyaçları olan öğrencilere yönelik içerikler sunmayı amaçlamaktadır. 2018 programında böyle bir bölüm bulunmamaktadır.
	Ayet Anlayışına Özel Vurgu	2024 programı, öğrencilerin ayetlerin mesajlarını anlamaları gerektiğini ve kısa açıklamalarla desteklenmiş metinler sunulmasını önermektedir. Bu detay, 2018 programında aynı şekilde vurgulanmamıştır.
	Değerlendirme ve Geri Bildirim Yaklaşımı	2024 programı, yargılayıcı olmayan, motive edici geri bildirim verilmesini ve eğitim oyunları gibi dijital araçların kullanılmasını daha fazla vurgulamaktadır.

Tablo 6'da, 2018 ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB öğretim programlarının uygulanmasına ilişkin farklılıklar belirtilmiştir. 2024 programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile uyumlu şekilde şekillendirilmiş ve bu modelin öğrencilerin geçmiş ile bugün arasında bir bağ kurmalarını sağlamayı hedeflediği ifade edilmiştir. Ayrıca 2024 programında millî birlik ve şehitlik gibi kavramlara daha fazla vurgu yapılarak, millî kimlik ve sorumluluk bilincinin pekiştirilmesi amaçlanmıştır. 2018 programında yer almayan bir diğer farklılık ise zenginleştirme ve destekleme bölümlerinin 2024 programında bulunmasıdır. Bu bölümler, farklı ihtiyaçlara sahip öğrencilere yönelik içerikler sunmayı hedeflemektedir. Ayrıca, 2024 programı değerlendirme yöntemlerinde esneklik sağlamayı ve motive edici geri bildirimlerle kişiselleştirilmiş değerlendirme süreçlerini önermektedir. 2024 programı aynı zamanda ayetlerin mesajlarının daha anlaşılır hâle getirilmesi için kısa açıklamalarla desteklenen metinler kullanmayı vurgulamakta ve eğitim oyunları gibi dijital araçların kullanımını ön plana çıkarmaktadır. 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın özel amaçlarının karşılaştırılmasına yönelik ulaşılan bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları

Tema	2018	2024
Öğretim Programının Özel Amaçları	9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nda özel amaçlara yönelik ayrı bir bilgilendirme yer almamaktadır.	İslam'ın Temel Esasları: Öğrencilerin, İslam dininin iman, ibadet ve ahlak esasları arasındaki ilişkiyi analiz edebilme yeteneği kazanmaları. Bu, İslam'ın temel öğretilerinin daha derin bir anlayışını sağlamak için kritik bir beceridir. İnanç ve Toplum İlişkisi: İmanın bireysel ve toplumsal yansımalarını yorumlama yeteneği, öğrencilerin dinî inançların günlük hayattaki etkilerini değerlendirmelerine yardımcı olur. Kur'an-ı Kerim'in Mesajlarını Anlama: Öğrencilerin Kur'an-ı Kerim'in temel konularını dikkate alarak ayetlerin mesajlarını özetleme becerisi geliştirmeleri, dinî metinleri anlama ve yorumlama yetilerini güçlendirir. Hz. Muhammed'in Örneği: Hz. Muhammed'in (sav) hayatını, beşerî ve peygamberlik yönüyle analiz edebilme ve onun örneğini kendi yaşamlarına yansıtma, öğrencilerin ahlaki gelişimleri açısından önemli bir hedef olarak öne çıkar. Ahlaki Tutum ve Davranış: Ahlaki tutum ve davranışlarda doğru ve tutarlı kararlar alma, öğrencilerin ahlaki değerlerle uyumlu bir yaşam tarzı geliştirmelerine katkı sağlar. Türk-İslam Kültürü ve Medeniyet Bilinci: Türk-İslam kültürüne ve İslam medeniyetinin tarihine yönelik farkındalık kazanma, öğrencilere geçmişten günümüze İslam medeniyetinin gelişimini anlamalarına yardımcı olur.

Tablo 7'de, 2018 ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın özel amaçları karşılaştırılmıştır. 2018 yılı programında özel amaçlara yönelik belirgin bir bilgilendirme yer almazken 2024 yılı programı oldukça detaylı özel amaçlar içermektedir. 2024 programında İslam'ın temel esasları, öğrencilerin iman, ibadet ve ahlak arasındaki ilişkiyi analiz edebilme becerisine odaklanmaktadır. Bunun yanı sıra, inanç ve toplum ilişkisini yorumlama yeteneği, öğrencilerin dinî inançların bireysel ve

toplumsal etkilerini değerlendirmelerine katkı sağlamaktadır. Program, Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını anlama, Hz. Muhammed'in örnekliliğini analiz etme ve Türk-İslam kültürüne yönelik farkındalık kazandırma gibi önemli hedeflere de yer vermektedir. Bu kapsamlı yaklaşım, öğrencilerin dinî ve ahlaki değerleri daha derinlemesine kavramalarına ve kendi yaşamlarına yansıtma süreçlerinde kritik bir rol oynamaktadır. 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın programlar arası bileşenlerin karşılaştırılmasına yönelik ulaşılan bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8

9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı Programlar Arası Bileşenler

Tema	2018	2024
Programlar Arası Bileşenler	9.Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nda programlar arası bileşenler bulunmamaktadır.	Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri: Program, öğrencilerin sosyal ve duygusal becerilerini geliştirmeye yönelik bir yaklaşım sunar. Öğrencilerin bu becerileri kazanması, onların hem akademik başarılarını hem de toplumsal yaşamlarına katkıda bulunur. Değerler Eğitimi: Öğrencilerin, din ve ahlak bilgisi çerçevesinde evrensel ve toplumsal değerlere yönelik bir anlayış geliştirmeleri teşvik edilir. Bu, öğrencilerin ahlaki gelişimlerine ve karakter eğitimlerine katkı sağlar. Okuryazarlık Becerileri: Bilgi, dijital, finansal, kültürel ve diğer okuryazarlık becerilerinin programın hedefleriyle bütünleşik bir şekilde işlenmesi, öğrencilerin çağın gereklerine uygun donanımlarla yetişmesini hedefler. Bütüncül Eğitim Yaklaşımı: Öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin dengeli bir şekilde gelişimini amaçlayan program, öğrencileri maddi ve manevi anlamda bütüncül bir birey olarak yetiştirmeyi hedefler.

Tablo 8'de, 2018 ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları karşılaştırıldığında, 2018 programında programlar arası bileşenlerin yer almadığı, ancak 2024 programının bu konuda genişletildiği görülmektedir. 2024 yılı programı, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir yaklaşım sunarak öğrencilerin hem akademik başarılarına hem de toplumsal yaşantılarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Ayrıca değerler eğitimi ile öğrencilerin evrensel ve toplumsal değerlere yönelik anlayış kazanmaları hedeflenirken okuryazarlık becerilerinin (bilgi, dijital, finansal ve kültürel) entegre edilmesi, çağın gereklerine uygun bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bütüncül eğitim yaklaşımıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin dengeli gelişimi vurgulanarak maddi ve manevi anlamda tam bir birey olarak yetişmeleri hedeflenmiştir. Bu kapsamda 2024 programı, öğrencilerin çok yönlü gelişimini destekleyen daha kapsamlı ve entegre bir yaklaşıma sahiptir. 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın içerik çerçevesinin karşılaştırılmasına yönelik ulaşılan bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9

9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı İçerik Çerçevesi

Tema	2018	2024
İçerik Çerçevesi	9.Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nda içerik çerçevesi bulunmamaktadır.	İçeriklerin SistematiK Kullanımı: Konular, öğrenme çıktılarında bağımsız bir bilgi yığını olarak değil öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanımlarını desteklemek için sistemli bir şekilde ele alınır. Bu, öğrenme süreçlerini etkin kılmak amacıyla içeriklerin araç olarak kullanılması anlamına gelir. Öğrencilerin İhtiyaçlarına Uygunluk: İçerikler, öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olarak seçilmiş ve sınıf düzeylerine göre düzenlenmiştir. Bu da öğrencilerin seviyesine uygun bilgi sunulmasını ve öğrenme süreçlerinin daha verimli olmasını hedefler. Tekrardan Kaçınılması: Program, aynı sınıf düzeyinde farklı derslerde (örneğin Din Kültürü, Peygamberimizin Hayatı, Temel Dinî Bilgiler gibi) tekrara düşmemek için dikkatle yapılandırılmıştır. Bu, içeriklerin daha çeşitli ve kapsamlı bir şekilde işlenmesine olanak tanır. Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Dikkate Alınması: Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine göre içerikler yapılandırılmıştır. Bu bağlamda, önceki yıllarda öğrenilen bilgilerle uyumlu olacak şekilde, ortaöğretim kademesindeki diğer derslerin içerikleri de göz önüne alınarak içerik çerçevesi oluşturulmuştur. Beş Ünite Yapısı: Her sınıf düzeyinde program beş ünitelerden oluşmaktadır. Bu da içeriklerin düzenli ve dengeli bir şekilde dağıtıldığını gösterir.

Tablo 9'da yer alan 2018 ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın içerik çerçevesine ilişkin farklar incelendiğinde, 2024 programının daha sistematik ve yapılandırılmış bir içerik sunma yaklaşımı ile öne çıktığı görülmektedir. 2018 programında içerik çerçevesine dair özel bir açıklama yer almazken 2024 programı, öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanımlarını desteklemek için içeriklerin sistematik olarak kullanılmasını sağlamaktadır. 2024 programı, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve gelişim düzeylerine uygun içerikler seçilerek bu içeriklerin gereksiz tekrardan kaçınarak işlenmesini amaçlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin önceki bilgileriyle uyumlu içerikler sunulmuş ve bu sayede öğrenme süreçlerinin daha verimli olması hedeflenmiştir. Beş ünitelerden oluşan yapı, içeriğin dengeli ve düzenli bir şekilde dağılmasını sağlarken öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri de dikkate alınarak program yapılandırılmıştır. Genel olarak 2024 yılı programı, öğrenci merkezli ve yapılandırılmış bir içerik sunarak öğretim sürecinin daha verimli bir şekilde gerçekleştirilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme kanıtlarının karşılaştırılmasına yönelik ulaşılan bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10

9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı Öğrenme Kanıtları

Tema	2018	2024
Öğrenme Kanıtları	9.Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme kanıtları bulunmamaktadır.	Çeşitli Ölçme ve Değerlendirme Araçları: Programda öğrenci performansını ölçmek için açık uçlu sorular, kısa cevaplı sorular, eşleştirme, çoktan seçmeli sorular, doğru-yanlış maddeleri gibi araçlardan yararlanılması önerilmiştir. Bu araçlar, öğrencinin bilgi, beceri ve değer kazanımlarını çok yönlü şekilde değerlendirmek amacıyla çeşitlendirilmiştir. Esneklik: Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak değerlendirme sürecinde zamana ve duruma göre esneklik sağlayan araçlar kullanılmıştır. Öğretmenlerin değerlendirme süreçlerinde kendi yaklaşımlarını belirlemelerine imkân tanınmıştır. Tamamlayıcı Ölçme Araçları: Programda ayrıca gözlem formları, kontrol listesi, dereceleme ölçekleri, yapılandırılmış gridler gibi tamamlayıcı ölçme araçları da kullanılarak öğrencilerin gelişiminin daha bütüncül bir şekilde takip edilmesi sağlanmıştır. Öğrenci Katılımı: Değerlendirme sürecine öğrencilerin de katılımı sağlanarak öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirme formları gibi araçlar kullanılmıştır. Bu, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerine daha fazla dahil olmasını ve değerlendirme sürecini aktif bir şekilde deneyimlemelerini teşvik eder. Performans ve Proje Tabanlı Değerlendirme: Performans görevleri, projeler ve yazılı-sözlü sınavlar gibi öğrenci katılımını artıracak araçlar kullanılarak öğrencilerin farklı yetenek ve becerilerini sergilemelerine olanak tanınmıştır.

Tablo 10'da görüldüğü gibi 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nda, öğrenme kanıtlarının öğrenci gelişimini çok boyutlu değerlendirmek için çeşitli araçlar ve yaklaşımlar önerilmektedir. Çeşitli ölçme ve değerlendirme araçları kullanılarak öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanımları farklı açılardan ele alınır. Değerlendirme süreçlerinde esneklik sağlanarak öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınır. Ayrıca gözlem formları, öz ve akran değerlendirme gibi tamamlayıcı araçlarla, öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımı teşvik edilmiştir. Performans ve proje tabanlı değerlendirme yöntemleri, öğrencilerin farklı yeteneklerini sergilemelerine imkân tanır ve onları öğrenme sürecine daha fazla dâhil eder. 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme-öğretme uygulamalarının karşılaştırılmasına yönelik ulaşılan bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11

9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

Tema	2018	2024
Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	9.Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme-öğretme	Bütüncül Gelişim Hedefi: Programın amacı, öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerini en üst düzeye çıkarmaktır. Bu bağlamda öğrenci merkezli etkinlikler, farklı öğrenme ortamları, öğretim yaklaşımları ve materyaller

uygulamaları bulunmamaktadır.	kullanılmaktadır. Öğrencilerin bilgiyi çok yönlü bakış açılarıyla ele almaları beklenir. • Çeşitli Öğretim Strateji ve Teknikleri: Sunuş, buluş, araştırma-inceleme gibi öğretim stratejileri ile birlikte anlatım, tartışma, problem çözme, drama, grup çalışması, beyin fırtınası, proje çalışmaları gibi çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri kullanılır. Öğretim programı, öğretmenlere farklı yöntemler ve teknikler kullanmaları konusunda rehberlik etmektedir. • Farklı Öğrenme Ortamları: Öğrencilerin gelişimi için okul içi (sınıflar, laboratuvarlar, kütüphaneler) ve okul dışı (dinî ve tarihî mekânlar, müzeler, kütüphaneler) öğrenme ortamlarından yararlanılması önerilmektedir. Dijital öğrenme ortamları da (EBA, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın dijital platformları) sürece entegre edilmelidir. • Kavram Öğretimi ve Değerler Eğitimi: Soyut içeriklerin somutlaştırılması amacıyla kavram haritası, kavram bulmacası gibi materyaller önerilmektedir. Değerler eğitimi de vurgulanmış olup öğrencilerin bu değerleri aktif katılım yoluyla içselleştirmeleri sağlanmalıdır. • Sanat ve Edebiyatın Kullanımı: Öğretmenler, harita, resim, müzik, edebiyat gibi görsel ve sanatsal araçları kullanarak derslerin zenginleştirilmesine katkı sağlamalıdır. Aynı zamanda öğrenciler edebî türlerden (anı, biyografi, hikâye, şiir) de faydalanmalıdır. • Alternatif Öğretim Teknikleri: Altı şapkalı düşünme, eğitsel oyunlar gibi alternatif yöntemler de programda yer almakta olup öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.
-------------------------------	--

Tablo 11'de görüldüğü gibi 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nda, öğrenme-öğretme uygulamalarına geniş yer verilmiştir. Bütüncül gelişim hedefi doğrultusunda öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin geliştirilmesine yönelik farklı öğretim yöntem ve teknikleri önerilmiştir. Öğrenci merkezli etkinlikler, çeşitli stratejiler (sunuş, buluş, araştırma-inceleme) ve alternatif tekniklerle (altı şapkalı düşünme, eğitsel oyunlar) öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerileri desteklenmektedir. Aynı zamanda okul içi ve dışı öğrenme ortamlarının yanı sıra dijital platformların da sürece entegre edilmesi önemsenmiştir. Bu program, kavram öğretimi ve değerler eğitimiyle öğrencilerin aktif katılımını teşvik ederek, öğrenmenin somutlaştırılmasını sağlamaktadır. 2018 ve 2024 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın farklılaştırmaya yönelik karşılaştırılmasından ulaşılan bulgular Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12

9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı Farklılaştırma

Tema	2018	2024
Farklılaştırma	• 9.Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nda farklılaştırma bulunmamaktadır.	• Kapsayıcı Eğitim Ortamı: Farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yeteneklerini, ilgi alanlarını ve öğrenme stillerini dikkate alarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmayı amaçlar. Bu bölüm, ders kitaplarında yer almayacak olup daha çok öğretim stratejilerinde rehberlik sunar.

- **Esnek Gruplandırma ve Sürekli Değerlendirme:** Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önüne alınarak esnek gruplandırma ve sürekli değerlendirme süreçleri vurgulanmaktadır. Bu süreçlerde öğretmenler, öğrencilere uygun uyarlamalar yapar.
- **Zenginleştirme ve Destekleme:** Farklılaştırma, iki ana bölümden oluşur:
Zenginleştirme: Akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini geliştirmek için daha üst düzey etkinlikler ve kaynaklar önerilmektedir.
Destekleme: Öğrenme sürecinde zorluk yaşayan öğrenciler için sadeleştirilmiş içerikler ve ek zaman ile birlikte destekleyici etkinlikler sunulur.
- **Özel Gereksinimli Öğrenciler için Esneklik:** Program, özel gereksinimli öğrenciler için de esneklik sağlar. Öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanır ve bireysel farklılıklar dikkate alınarak eğitim süreci uyarlanır.
- **Bireysel ve Ortak Etkinlikler:** Destekleme sürecinde öğrencilerin bireysel düzeyde yapabilecekleri etkinlikler ile öğretmen ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri etkinlikler tasarlanmıştır. Bu sayede öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha etkin katılımı hedeflenir.

Tablo 12'deki karşılaştırma, 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'ndaki önemli farklılaştırmaları ortaya koymaktadır. 2024 programında kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturma amacı öne çıkarılmış, farklılaştırma süreci üç ana bileşene (zenginleştirme, destekleme, esneklik) ayrılmıştır. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına yönelik esnek gruplandırma ve sürekli değerlendirme süreci vurgulanmış; ayrıca özel gereksinimli öğrenciler için esnek uygulamalar geliştirilmiştir. Program, zenginleştirme etkinlikleri ile ileri düzeydeki öğrencilerin potansiyelini artırmayı, destekleyici etkinlikler ile de zorlanan öğrencilerin başarılarını desteklemeyi hedeflemektedir. 2018 ve 2024 9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı'nın ünite adı, kazanım sayısı ve ders saati bakımından karşılaştırılmasına yönelik bulgular Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13

2018 ve 2024 9. Sınıf DKAB Dersi Öğretim Programı Ünite Adı, Kazanım Sayısı, Ders Saati Karşılaştırılması

2018			2024		
Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Ünite Adı	Öğrenme Çıktısı	Ders Saati
Bilgi ve İnanç	3	16	Allah-İnsan İlişkisi	4	14
Din ve İslam	5	16	İslam'da İnanç Esasları	4	16
İslam ve İbadet	6	14	İslam'da İbadetler	4	14
Gençlik ve Değerler	4	12	İslam'da Ahlak İlkeleri	4	12
Gönül Coğrafyamız	3	14	Kur'an'a Göre Hz. Muhammed	4	12
Toplam	21	72	Toplam	20	68

Tablo 13'te 2018 ve 2024 yıllarına ait 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın ünite adları, kazanım/öğrenme çıktıları ve ders saatleri karşılaştırılmaktadır. 2018 müfredatında 5 ünite, 21 kazanım

ve 72 ders saati bulunurken 2024 müfredatında yine 5 ünite, 20 öğrenme çıktısı ve 68 ders saati yer almaktadır. 2024 programında, okul temelli planlamaya da 4 ders saati ayrılmıştır. Bu durum, 2024 müfredatında toplam ders saati sayısının azaltılmasıyla birlikte daha esnek ve okula özgü bir planlamaya yer verildiğini göstermektedir. 2024 programında öğrenme çıktıları kazanımlara göre biraz daha sadeleştirilmiş ve ders saati planlamasında hafif bir düşüş gözlenmiştir. Bunların yanı sıra ünite isimlerinde de değişikliğe gidildiği görülmektedir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

2018 ve 2024 DKAB öğretim programları, temel felsefeleri açısından birçok benzerliği korumakla birlikte belirgin farklılıklar da içermektedir. Her iki program da dinî ve ahlaki değerleri öğrencilere kazandırmayı, millî, manevi ve evrensel değerleri öğretmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin dinî bilgileri günlük yaşamlarına entegre etmelerini ve bilişsel-duyuşsal becerilerini geliştirmelerini hedeflemektedir. Ancak 2024 programı, modernleşme ve çağın gerekliliklerine uyum sağlama konusunda daha yenilikçi bir yaklaşım benimsemiştir. Her iki program da öğrenci merkezli yapılandırmacı yaklaşımı temel alsa da 2024 programı, teknoloji ve sosyal değişimlere daha fazla vurgu yaparak öğrencilerin değerleri sorgulama ve analiz etme becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Öğretim yöntemleri açısından da önemli farklılıklar göze çarpmaktadır. 2018 programı daha çok geleneksel öğretim yöntemlerine dayanırken 2024 programı problem çözme, proje tabanlı öğrenme ve beceri temelli yaklaşımları ön plana çıkarmaktadır. Bu değişim, öğrencilerin eleştirel ve analitik düşünme becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Kişilik gelişimi açısından da iki program arasında farklar bulunmaktadır. 2018 programı bireyin karakter gelişimini ahlaki değerlere dayandırırken 2024 programı daha bütüncül bir bakış açısıyla öğrencilerin dinî ve ahlaki bilgileri farklı alanlara nasıl entegre edebileceğini vurgulamaktadır. Genel olarak 2024 programı daha esnek, modern ve çağın ihtiyaçlarına uygun bir yapı sunarken 2018 programı geleneksel değerlere daha fazla vurgu yapmaktadır. Bu durum, her iki programın ortak yönlerine rağmen farklılaşan eğitim anlayışlarını ortaya koymaktadır.

2018 ve 2024 DKAB öğretim programları arasında içerik ve hedefler açısından belirgin farklılıklar bulunmaktadır. 2018 programında yapılandırmacı öğrenme modeli benimsenmiş, öğrenci merkezli yaklaşım ve öğretmen rehberliği ön planda tutulmuştur. Ancak öğrenme yöntemleri sınırlı kalmış; üst düzey bilişsel beceriler ve modern pedagojik yaklaşımlar yeterince ele alınmamıştır. Buna karşılık 2024 programı, bilgilerin işlevselliğine ve günlük hayata aktarılabilirliğine daha fazla önem vermektedir. Problem çözme, proje tabanlı öğrenme ve analitik düşünme becerileri ön plana çıkarılarak öğrencilerin bilgiyi sadece öğrenmekle kalmayıp kullanma ve değerlendirme yetilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir. Ayrıca 2024 programında dinî okuryazarlığa daha geniş bir bakış açısı getirilmiştir. Öğrenciler, sadece İslam dinine dair bilgiler edinmekle kalmayıp, diğer inanç sistemlerini de nesnel ve bilimsel bir çerçevede değerlendirme fırsatı bulmaktadır. Dinî ve ahlaki konuların öğretiminde bilimsel

yöntemler ve sosyal-beşerî bilimlerin katkılarından yararlanılması, programın modern pedagojik ilkelere uyum sağladığını göstermektedir. Özetle 2024 DKAB programı, geleneksel dinî eğitimi korurken öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve çağın gerektirdiği becerilere uyum sağlamalarını destekleyen daha yenilikçi bir yaklaşıma sahiptir.

2018 ve 2024 yılları 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın vizyonları karşılaştırıldığında hem benzerlikler hem de belirgin farklılıklar dikkat çekmektedir. Her iki program da dinin hayatı anlamlandırmadaki rolüne büyük bir vurgu yapmaktadır. Bu durum, dinin bireylerin bireysel gelişimlerinde ve anlam arayışlarında önemli bir unsur olduğunu belirtmekte ve öğrencilerin bu rolü kavramalarına yönelik bir hedefi içermektedir. Ayrıca millî, manevi ve ahlaki değerlerin benimsenmesi her iki programda da temel bir unsur olarak öne çıkmakta, bu değerlerin toplumsal ve kültürel yapıların korunmasına yönelik katkısına vurgu yapılmaktadır. Farklılıklarla bir arada yaşama becerisi ise her iki vizyonun da önemli bir ortak paydasıdır. Bu vizyon, öğrencilerin farklı inanç ve düşüncelere sahip bireylerle hoşgörü ve saygı temelli bir yaklaşımla toplumsal uyumu sağlamasını hedeflemektedir. Ancak 2018 ve 2024 programları arasındaki farklılıklar, eğitimdeki evrimi ve modernleşme sürecini daha net bir şekilde ortaya koymaktadır. 2024 vizyonu, dinler ve inançlar hakkında doğru bilgi edinmeyi merkeze alırken bilgi odaklı bir yaklaşımı benimsemektedir. Bu durum, öğrencilerin sadece kendi dinlerini değil aynı zamanda diğer dinleri de nesnel bir şekilde öğrenerek dinî okuryazarlık becerilerini geliştirmelerine olanak tanımaktadır. 2018 programında bu tarz bir bilgi odaklı vurgu yer almazken daha çok bireyin hayatı anlamlandırma ve değerler sistemini benimseme üzerine yoğunlaşmıştır. Özetle 2024 yılı DKAB öğretim programı, bilginin transfer edilebilirliği ve öğrencilerin dinî bilgiyi doğru ve analitik bir şekilde kavrayabilme yetilerini geliştirmeye daha fazla önem vermektedir. Bu program, bireysel gelişim ve toplumsal uyumun sağlanmasında dinin rolünü bir bilgi temeli üzerinden şekillendirirken 2018 programı bu yönü daha genel ve değer odaklı bir bakış açısıyla ele almıştır. Eğitimde bilgi ve beceri temelli yaklaşımların öne çıkması, 2024 programının daha modern ve bütüncül bir öğrenme anlayışını benimsediğini göstermektedir.

2018 ve 2024 yılları 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın uygulanmasına ilişkin ilke ve açıklamalar karşılaştırıldığında hem benzerlikler hem de farklılıklar dikkat çekmektedir. Benzer yönleri bakıldığında, her iki program da öğrencilerin dinî ve ahlaki gelişimlerini desteklemeyi amaçlayan beceri ve değer odaklı bir yaklaşıma vurgu yapmaktadır. Öğrencilerin dinî, ahlaki ve kültürel değerleri kavrayıp uygulama yeteneklerini geliştirme hedefi, her iki programın ortak yönlerinden biridir. Ayrıca kültürel ve tarihi bağlam ile öğretimin zenginleştirilmesi, deneyimsel öğrenme fırsatlarının sunulması da her iki programda öne çıkan bir ilkedir. Özellikle tarihi mekânların ziyaret edilmesi önerisi, öğrencilerin bu mekânlarla daha derin bir bağ kurmasını sağlama amacı taşımaktadır. Benzer şekilde, düşünce ve din özgürlüğüne saygı ilkesinin her iki programda da vurgulanması, öğrencilerin farklı inanç

sistemlerine hoşgörüyle yaklaşımlarını sağlamayı hedefleyen bir bakış açısını yansıtmaktadır. Çeşitli öğretim materyallerinin kullanımı da her iki programda ortak bir unsurdur. Özellikle İslamî metinler ve edebî eserlerin öğretimde kullanılması önerilmektedir. Ayrıca EBA ve dijital materyal kullanımı, teknolojinin eğitimde giderek artan önemine işaret eden bir diğer benzerlik olarak dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, farklı yönler açısından 2024 öğretim programı daha yenilikçi ve modern bir yaklaşımla ön plana çıkmaktadır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile uyum sağlanarak öğrencilerin geçmiş ve bugün arasındaki bağı kurmalarına yönelik bir vurgu yapılmıştır. Bu, 2024 programını daha güncel bir eğitim modeliyle ilişkilendirirken 2018 programında böyle bir model yer almamaktadır. Ayrıca millî birlik vurgusunun artması, 2024 programının vatan, millet ve şehitlik gibi kavramları ön plana çıkararak millî kimlik ve sorumluluk duygusunu daha fazla pekiştirdiğini göstermektedir. Öğretim ve değerlendirme süreçlerinde de esneklik sağlanması, 2024 programının öğrenci ihtiyaçlarına göre kişiselleştirilmiş bir yaklaşımı benimsemesini sağlamaktadır. Bu esneklik yalnızca öğretim üniteleriyle sınırlı kalmayıp değerlendirme ve geri bildirim süreçlerine de yansımış; motive edici ve yargılayıcı olmayan geri bildirim verilmesine yönelik bir vurgu getirilmiştir. Ayrıca 2024 programında yer alan zenginleştirme ve destekleme bölümleri, farklı ihtiyaçlara sahip öğrencilere yönelik içeriklerin sunulmasını sağlayarak daha kapsayıcı bir eğitim hedeflemektedir. Ayet anlayışına özel vurgu ve ayetlerin mesajlarının anlaşılmasına yönelik öneriler, öğrencilerin dinî metinleri daha derinlemesine anlamalarına yönelik bir fırsat sunmaktadır. Özetle 2024 yılı DKAB öğretim programı hem bilgi aktarımı hem de öğrenci merkezli yaklaşımlar açısından daha esnek ve bireyselleştirilmiş bir yapıya sahiptir. Öğrencilerin millî kimlik, sorumluluk bilinci ve dinî bilgilere yönelik becerilerinin geliştirilmesi, 2024 programının temel hedefleri arasında yer almakta ve bu da modern eğitim yaklaşımlarına uyum sağladığını göstermektedir. 2018 programı ise daha genel bir yaklaşımı benimseyerek öğrencilerin dinî ve ahlaki gelişimlerini sağlamaya yönelik bir temel sunmaktadır. Aslan ve Osmanoğlu'nun (2022) çalışmasında, 2018 yılı DKAB öğretim programında değerlerin öğretimi sürecinde kullanılabilecek yöntem, teknik ve araç-gereçler arasında problem çözme, örnek olay incelemesi, beyin fırtınası, gezi-gözlem ve drama gibi yöntemlerin önerildiği belirtilmiştir. Çalışma, bu yöntemlerin öğretim süreçlerine çeşitlilik ve etkinlik kazandırmayı hedeflediğini vurgulamaktadır.

2018 ve 2024 yılları 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın özel amaçlarına yönelik karşılaştırma, her iki programın farklı bakış açıları ve eğitim hedefleriyle nasıl şekillendiğini göstermektedir. 2018 öğretim programında özel amaçlar net bir şekilde tanımlanmadığından genel bir çerçeve sunulmakta ve din, ahlak ve değerler eğitimi üzerinden ilerlenmektedir. Bu durum, programın daha geniş kapsamlı ancak spesifik olmayan bir öğretim yaklaşımı sunduğunu işaret etmektedir. Öğrencilerin temel dinî bilgi ve ahlaki değerleri kazanmalarını amaçlamakla birlikte bu bilgilerin derinlemesine incelenmesine yönelik açık bir vurgu bulunmamaktadır. 2024 öğretim programı, çok daha yapılandırılmış ve detaylı özel amaçlar sunarak öğrencilere İslam dininin temel esasları ve ahlaki

değerler konusunda derinlemesine bilgi edinme fırsatı sağlamaktadır. İslam'ın temel esasları üzerine yapılan vurgu, öğrencilerin iman, ibadet ve ahlak arasındaki ilişkiyi analiz edebilme becerisini kazanmalarını sağlamaktadır. Bu, öğrencilerin İslam'ın temel öğretilerine daha analitik bir yaklaşımla bakmalarına olanak tanıyan önemli bir beceridir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'in mesajlarını anlama ve Hz. Muhammed'in örnekliliği gibi özel hedefler, dinî metinlerin anlamlandırılması ve peygamberin ahlaki liderliği üzerinden öğrencilerin dinî değerleri içselleştirmelerini hedeflemektedir. Türk-İslam kültürü ve medeniyet bilinci, 2024 programında ayrıca bir farkındalık hedefi olarak öne çıkmaktadır. Bu hedef, öğrencilerin yalnızca dinî bilgiyle sınırlı kalmayıp İslam medeniyetinin tarihsel gelişimini ve Türk-İslam kültürüne katkılarını anlamalarına katkı sağlamaktadır. Bu yönüyle 2024 programı, daha kapsayıcı ve kültürel değerleri de içine alan bir eğitim modeli sunmaktadır. Sonuç olarak 2018 programı daha genel bir yaklaşımla öğrencilerin temel dinî bilgiler kazanmasını amaçlarken 2024 programı, dinî bilgi ve anlayışın derinleşmesine ve öğrencilerin bireysel yaşamlarına bu bilgileri nasıl yansıtabileceklerine dair daha net hedefler sunmaktadır. 2024 programının ahlaki tutum ve davranış gelişimini daha fazla ön planda tutması, öğrencilerin günlük yaşamlarında doğru ve tutarlı kararlar alarak ahlaki değerlerle uyumlu bir hayat sürmelerini teşvik etmektedir. Bu durum, eğitimin ahlaki ve toplumsal yönlerini pekiştiren bir adım olarak değerlendirilmelidir.

2018 ve 2024 yılları 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın programlar arası bileşenleri incelendiğinde, 2024 öğretim programının eğitim yaklaşımı açısından çok daha zengin ve kapsamlı olduğu dikkat çekmektedir. 2018 öğretim programında, programlar arası bileşenlere dair herhangi bir spesifik vurgu bulunmamaktadır. Bu durum, programın diğer disiplinler ve beceri alanlarıyla bütünleşik bir eğitim modeli sunma açısından sınırlı kaldığını göstermektedir. 2024 öğretim programı ise sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler eğitimi, okuryazarlık becerileri ve bütüncül eğitim yaklaşımı gibi çeşitli bileşenleri içererek öğrencilerin yalnızca dinî bilgi edinmeleri değil aynı zamanda sosyal, duygusal ve akademik becerilerini de geliştirmelerini hedeflemektedir. Bu yaklaşımlar, eğitimin sadece bilginin aktarımıyla sınırlı kalmaması, öğrencilerin kişisel ve toplumsal yaşamlarında aktif bireyler olarak yer alabilmeleri için gerekli donanımları kazanmalarını sağlamaktadır. Özellikle sosyal-duygusal öğrenme becerileri ile öğrencilerin duygu yönetimi, empati ve sosyal farkındalık gibi yeteneklerinin desteklenmesi, onların akademik başarılarına ve kişisel gelişimlerine doğrudan katkı sağlayacaktır. Değerler eğitimi hem evrensel hem de toplumsal değerlerin benimsenmesini teşvik ederek öğrencilerin ahlaki gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. Bu, programın sadece dinî bilgi odaklı olmayıp bireylerin etik ve karakter gelişimini de önemseydiğini göstermektedir. Ayrıca okuryazarlık becerileri ile bilgi, dijital ve finansal okuryazarlık gibi becerilerin de ders kapsamında işlenmesi, çağın gerektirdiği donanımlara sahip bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bütüncül eğitim yaklaşımı ise öğrencilerin akademik ve sosyal becerilerinin dengeli bir şekilde geliştirilmesini sağlayarak öğrencilerin hem maddi hem de manevi anlamda donanımlı bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunmaktadır. Özetle 2024

DKAB öğretim programı, disiplinler arası bütünlük bir yapıya sahip olup öğrencilerin çok yönlü gelişimlerini hedeflemektedir. Bu yaklaşım, eğitimi yalnızca bilgi aktarımı olarak değil bireylerin karakter ve sosyal becerilerinin gelişimine yönelik daha kapsamlı ve çağdaş bir model olarak öne çıkarmaktadır.

2018 ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları içerik çerçevesi açısından değerlendirildiğinde, 2024 programının öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha fazla odaklanmış olduğu ve sistematik bir yapı sunduğu görülmektedir. 2018 öğretim programında içerik çerçevesine dair belirli bir yapılandırma bulunmamaktadır. Bu durum, öğrencilerin bilgi kazanımları açısından içeriğin daha geniş ve esnek bırakıldığını göstermektedir. Ancak bu esneklik, öğretim sürecinin tutarlılığını ve öğrencilerin kazanımlarını sistematik bir şekilde ilerletme potansiyelini sınırlayabilir. Buna karşılık 2024 öğretim programı içerik çerçevesi açısından oldukça kapsamlı bir yaklaşım sunmaktadır. İçeriklerin sistematik kullanımı, bilginin rastgele bir yığın olarak değil öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanımlarını destekleyecek şekilde yapılandırıldığını göstermektedir. Bu yaklaşım, eğitimin verimliliğini artırarak öğrencilerin kazanımları ile ders içerikleri arasında güçlü bir bağ kurmayı hedeflemektedir. Ayrıca 2024 programının içerikleri öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenmiştir. Bu da öğrencilerin bireysel seviyelerine ve öğrenme hızlarına uygun bilgi sunulmasını sağlamaktadır. Tekrardan kaçınılması ve hazırbulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması ise programın öğrencilerin önceki bilgilerle bağlantı kurmasını ve yeni bilgileri daha kolay özümsemesini sağlayan önemli unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Son olarak beş ünite yapısı, ders içeriklerinin dengeli ve düzenli bir şekilde dağıtıldığını ve her üniteye eşit bir odak verildiğini göstermektedir. Bu sistem, öğrencilerin farklı konularda eşit bilgi birikimi elde etmelerine yardımcı olarak öğrenme süreçlerinin daha bütüncül ve tutarlı olmasını sağlar. Özetle 2024 DKAB öğretim programı, içerik çerçevesi açısından öğrencilerin hem bilişsel hem de duygusal gelişimlerini destekleyen daha yapılandırılmış ve sistematik bir yapıya sahiptir. Bu, programın öğrenci merkezli bir yaklaşım benimsediğini ve her bireyin öğrenme sürecini optimize etmeyi amaçladığını göstermektedir. Yürük ve Düzenli'nin (2021) çalışmasında 2018 sonrası güncellenen DKAB öğretim programlarında değerler eğitimi konusunun kazanımlarda yeterince vurgulanmadığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda 9 ve 10. sınıf kazanımlarında daha az, 11 ve 12. sınıf kazanımlarında değerler eğitimiyle ilişkilendirilebilecek daha fazla kazanım bulunduğu belirtilmiştir (Yürük & Düzenli, 2021)

2018 ve 2024 yılı 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları'nın öğrenme kanıtları bakımından karşılaştırılması, eğitimin değerlendirme sürecinde yaşanan önemli gelişmeleri göstermektedir. 2018 öğretim programında öğrenme kanıtlarına yönelik bir düzenleme veya detay bulunmamaktadır. Bu eksiklik, öğrenme süreçlerinin değerlendirilmesi konusunda yapılandırılmış bir yaklaşımın eksikliği olarak değerlendirilebilir. 2024 öğretim programı ise öğrenme kanıtları açısından oldukça zengin ve esnek bir yapı sunmaktadır. Çeşitli ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanılması, öğrencilerin farklı

bilgi ve beceri düzeylerine göre değerlendirilmesini sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Açık uçlu sorular, eşleştirme ve çoktan seçmeli sorular gibi araçların kullanılması, öğrencilerin farklı yönlerden değerlendirilmesine olanak tanımaktadır. Bu çeşitlilik, sadece öğrencilerin bilgi düzeyini değil aynı zamanda beceri ve değer kazanımlarını da daha etkili bir şekilde ölçmektedir. Programın sunduğu esneklik, öğretmenlerin değerlendirme süreçlerinde öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak duruma ve zamana uygun yöntemler seçmelerine olanak tanımaktadır. Bu da öğretmenlerin pedagojik yaklaşımlarını özgürce kullanarak her öğrencinin potansiyelini en iyi şekilde değerlendirmelerine yardımcı olur. Ayrıca tamamlayıcı ölçme araçlarının programa eklenmesi, öğrenme süreçlerinin daha bütüncül bir şekilde izlenmesini sağlamaktadır. Gözlem formları, kontrol listeleri ve dereceleme ölçekleri gibi araçlar, öğrencilerin yalnızca bilişsel gelişimlerini değil sosyal ve duygusal yönlerini de değerlendirme fırsatı sunar. Bu araçlar, öğrencinin tüm yönleriyle gelişimini takip eden bir yaklaşımla eğitimin daha kapsamlı olmasına katkıda bulunur. Program, öğrenci katılımını da ön plana çıkararak öğrencilerin öz değerlendirme, akran değerlendirmesi ve grup değerlendirme formları gibi yöntemlerle kendi öğrenme süreçlerine aktif olarak dahil olmalarını sağlamaktadır. Bu, öğrencilerin değerlendirme sürecinde daha bilinçli ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmelerine olanak tanır. Son olarak performans ve proje tabanlı değerlendirme yöntemlerinin dâhil edilmesi, öğrencilerin farklı yetenek ve becerilerini ortaya koymalarına olanak tanır. Performans görevleri ve projeler aracılığıyla öğrencilerin sadece teorik bilgiye değil aynı zamanda pratik ve yaratıcı becerilere sahip oldukları da değerlendirilir. Bu yaklaşım, öğrencilere gerçek dünyadaki sorunlara yönelik çözüm üretme fırsatı verirken aynı zamanda onların yaratıcı ve eleştirel düşünme yetilerini geliştirir. Özetle 2024 öğretim programı, öğrenme kanıtları bakımından daha esnek, çeşitli ve bütüncül bir yaklaşım sunmaktadır. Bu, öğrencilerin bireysel farklılıklarının daha iyi anlaşılmasını ve değerlendirilmesini sağlarken onların hem akademik hem de sosyal gelişimlerini destekleyen bir değerlendirme süreci sunar.

2018 ve 2024 yılı DKAB Dersi Öğretim Programları arasındaki farklar, öğrenme-öğretme uygulamaları açısından dikkate değer değişiklikler sunmaktadır. 2018 programında bu konuda herhangi bir uygulama bulunmamaktayken 2024 programı öğrenci merkezli, zenginleştirilmiş bir öğrenme süreci hedeflemektedir. Bütüncül gelişim hedefi, öğrencilerin sadece akademik başarılarına odaklanmaktan çok sosyal ve duygusal becerilerinin gelişimini de amaçlayan bir yaklaşımı vurgulamaktadır. Bu yaklaşım, öğrencilerin derinlemesine düşünmelerini, olaylara farklı açılardan bakmalarını ve yaşam becerileri kazanmalarını sağlamaktadır. Programın bu kapsamı, öğrencilerin yalnızca ders içeriğiyle sınırlı kalmayarak hayat boyu öğrenen bireyler olarak gelişimlerini desteklemektedir. Çeşitli öğretim strateji ve teknikleri programın esnekliğini ve öğretmenlerin pedagojik becerilerini ön plana çıkarmaktadır. Sunuş, buluş, araştırma-inceleme stratejileri ile birlikte anlatım, tartışma, problem çözme, drama gibi yöntemlerin bir arada kullanılması, derslerin monotonluktan uzak, ilgi çekici bir şekilde işlenmesine katkı sağlamaktadır. Öğretmenlerin bu strateji ve teknikleri kullanarak farklı

öğrenme tarzlarına sahip öğrencilere hitap edebilmeleri, öğretimin daha etkili olmasına olanak tanır. Farklı öğrenme ortamlarının kullanılması ise öğrencilerin sadece sınıf ortamı ile sınırlı kalmayarak okul içi ve okul dışı öğrenme ortamlarından da faydalanmalarını sağlamaktadır. Bu, onların daha geniş bir perspektiften öğrenim görmesine yardımcı olmakla birlikte, dijital platformların da eğitime entegre edilmesini teşvik etmektedir. Dijital öğrenme ortamları ve okul dışı öğrenme mekânları sayesinde öğrenciler, hem teknolojiyi kullanma becerilerini geliştirir hem de dinî ve tarihî bilgilerle zenginleşmiş bir öğrenme sürecine dâhil olurlar. Kavram öğretimi ve değerler eğitimi ile soyut konuların somutlaştırılması, öğrencilerin zorlanabileceği konularda kavrayışlarını artırırken aynı zamanda değerlerin aktif olarak içselleştirilmesine de imkân tanır. Bu, öğrencilerin ahlaki gelişimlerini desteklerken toplumsal değerlere yönelik farkındalık kazanmalarını sağlar. Sanat ve edebiyatın kullanımı, derslerin sanatsal ve edebi unsurlarla zenginleştirilmesini sağlamaktadır. Haritalar, resimler, edebiyat türleri gibi araçların kullanılması, öğrencilerin yaratıcılıklarını ve estetik duyarlılıklarını geliştirirken, öğrenme süreçlerini daha eğlenceli ve etkili hale getirmektedir. Sanatın ve edebiyatın eğitime entegre edilmesi, öğrencilerin duygusal zekalarını ve kültürel farkındalıklarını artırmaktadır. Son olarak alternatif öğretim tekniklerinin kullanılması, öğrencilerin yaratıcı düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmek için önemli bir fırsat sunar. "Altı şapkalı düşünme" ve "eğitsel oyunlar" gibi yöntemlerin programa dâhil edilmesi, öğretimin farklı yönlerinin keşfedilmesini teşvik eder ve öğrencilerin derslerde aktif rol almasını sağlar. Özetle 2024 öğretim programı, öğrenci merkezli bir yaklaşımla bütüncül gelişimi hedefleyen, zenginleştirilmiş bir eğitim modeli sunmaktadır. Bu model, öğrencilerin sadece bilgi kazanmalarını değil aynı zamanda sosyal, duygusal ve yaratıcı becerilerini de en üst düzeye çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu yenilikçi yaklaşımlar, derslerin sadece bilgi aktarımından öte, öğrencilerin bireysel gelişimlerini de destekleyen bir yapı kazanmasına olanak tanımaktadır.

2018 ve 2024 yılı DKAB Dersi Öğretim Programları karşılaştırıldığında, farklılaştırma kavramının 2024 yılı programına yeni bir yaklaşım olarak dâhil edildiği görülmektedir. 2018 yılında herhangi bir farklılaştırma stratejisi yer alıyorken 2024 programı, kapsayıcı eğitim anlayışını temel alarak öğrencilerin bireysel özelliklerine yönelik daha esnek ve uyarlanabilir öğretim süreçleri sunmaktadır. Kapsayıcı eğitim ortamı, her öğrencinin kendine özgü yeteneklerini ve öğrenme stillerini dikkate alarak eğitimde eşit fırsatlar sunmayı hedeflemektedir. Öğrencilerin ilgi alanlarına göre öğretim stratejilerinin farklılaştırılması, onların öğrenmeye katılımını artırırken başarıya ulaşma oranlarını da yükseltmektedir. Bu tür bir eğitim ortamı, özellikle esnek gruplandırma ve sürekli değerlendirme ile öğrencilerin farklı öğrenme hızlarına ve gereksinimlerine uyum sağlayarak onların eğitim sürecini daha kişiselleştirilmiş bir yapıya büründürmektedir. Zenginleştirme ve destekleme başlıkları altında farklı öğrenme seviyelerine sahip öğrenciler için bireysel gereksinimlere uygun içerik ve etkinliklerin sunulması, öğretim programını daha işlevsel hâle getirmiştir. İleri düzeydeki öğrenciler için zenginleştirilmiş içerikler önerilirken, öğrenme sürecinde zorluk çeken öğrenciler için destekleyici materyaller ve etkinlikler sunulmaktadır. Bu yaklaşım, her öğrencinin kendi potansiyelini en üst düzeye

çıkarma fırsatı bulduğu, daha kapsayıcı bir öğrenme ortamı yaratmaktadır. Ayrıca özel gereksinimli öğrenciler için de esnek bir yapı oluşturulmuş olup bu öğrencilerin ihtiyaçlarına göre bireysel uyarlamalar yapılabilmektedir. Eğitimde bu esneklik, öğrencilerin eğitim süreçlerine daha etkin katılımını sağlayarak öğrenme deneyimlerini olumlu yönde etkiler. Özetle 2024 DKAB Dersi Öğretim Programı, farklılaştırmayı eğitim sürecine entegre ederek, öğrencilere daha bireyselleştirilmiş ve kapsayıcı bir eğitim sunmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda esneklik, zenginleştirme ve destekleme uygulamalarıyla öğrencilerin bireysel gelişimleri dikkate alınırken onların eğitime aktif katılımı da teşvik edilmektedir. Bu yaklaşımlar, öğrencilerin farklı öğrenme ihtiyaçlarını karşılayarak öğrenme süreçlerini daha etkili ve verimli hâle getirmektedir.

2018 ve 2024 yılları arasındaki 9. sınıf DKAB Dersi Öğretim Programları karşılaştırıldığında, programın ünitelendirme yapısında ve ders saatlerinde belirli değişikliklerin yapıldığı görülmektedir. 2018 programında beş ana ünite yer alırken 2024 programında bu sayının yine beş olduğu ancak ünite adları ve içeriklerinin farklılaştığı göze çarpmaktadır. 2018 programı genel anlamda "Bilgi ve İnanç", "Din ve İslam", "İslam ve İbadet", "Gençlik ve Değerler" gibi daha genel ve geniş kapsamlı başlıklar altında 21 kazanım içermekte ve toplamda 72 ders saati öngörmektedir. Bu programın üniteleri, dinî bilgileri ve ibadetleri, aynı zamanda gençliğe yönelik değer eğitimini içermektedir. Ancak kazanımların sayısı ve içeriklerinin yoğunluğu açısından değerlendirme yapıldığında daha fazla ders saatinin ayrıldığı anlaşılmaktadır. 2024 programı ise içerik olarak daha detaylandırılmış ve spesifik öğrenme çıktılarına odaklanmıştır. Bu programda, "Allah-İnsan İlişkisi", "İslam'da İnanç Esasları", "İslam'da İbadetler", "İslam'da Ahlak İlkeleri", "Kur'an'a Göre Hz. Muhammed" başlıkları altında 20 öğrenme çıktısı belirlenmiş ve toplamda 68 ders saati ayrılmıştır. Ayrıca programda okul temelli planlamaya da 4 ders saati eklenmiş olup bu saatlerin eğitim sürecine nasıl dağıtılacağı öğretmenlere bırakılmıştır. Özetle 2024 programı, ünite başlıkları ve kazanımları açısından daha odaklı ve belirgin bir yapı sunmaktadır. Ayrıca kazanım sayısı ve ders saati açısından küçük bir azalma olmasına rağmen programda daha çok öğrenme çıktısına ve değerlendirme esnekliğine odaklanılmıştır. Öğretmenlere esneklik tanınarak okul temelli planlama ile ders içerikleri çeşitlendirilmiş ve öğretim süreci daha dinamik bir hâle getirilmiştir. Bu, öğretmenlerin sınıf içi uygulamaları daha verimli şekilde planlamalarına olanak tanımaktadır. Programın kazanım ve saat yapısındaki bu değişiklikler, öğrencilerin daha spesifik dinî bilgi ve değerleri özümsemelerini sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmıştır. 2024 programının öğrencilerde derinlemesine öğrenmeyi teşvik eden bir yapıya sahip olduğunu söylemek mümkündür. Yurtçu ve Aktan'ın (2024) çalışmasında, 2024 yılı DKAB programındaki 9. sınıf kazanımlarında, öğrenme ve yenilenme becerilerinin en fazla temsil edilen boyut olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte bilgi, medya ve teknoloji becerilerinin yalnızca bir kazanımda yer aldığı, yaşam ve kariyer becerilerinin ise öğretim programında hiç temsil edilmediği ifade edilmiştir. Çalışmada ayrıca, 21. yüzyıl becerilerinin

programda dengeli bir şekilde yansıtılmadığı ve kazanımların büyük çoğunluğunda öğrenme ve yenilenme becerilerinin ön plana çıktığı vurgulanmaktadır.

Araştırmadan elde edilen bulgulardan yola çıkılarak program geliştiricilere, politika yapıcılara ve araştırmacılara yönelik öneriler şunlardır:

- **Beceri Temelli Yaklaşımın Güçlendirilmesi:** 2024 programında vurgulanan eleştirel düşünme, problem çözme ve sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin daha etkin kazandırılabilmesi için öğretim süreçlerine yönelik kılavuzlar hazırlanmalıdır.
- **Dinî Okuryazarlık İçin Etkin Materyal Geliştirme:** Öğrencilerin farklı dinleri ve inançları doğru şekilde anlamalarına yardımcı olacak güncel, bilimsel ve pedagojik açıdan uygun materyaller hazırlanmalıdır.
- **Dijital Teknolojilerin Etkin Kullanımı:** Eğitim oyunları, artırılmış gerçeklik ve sanal öğrenme ortamları gibi yenilikçi dijital araçların öğretim sürecine entegrasyonu artırılmalıdır.
- **Değerlendirme Süreçlerinin Kişiselleştirilmesi:** 2024 programında öngörülen esnek ve motive edici değerlendirme süreçlerini desteklemek amacıyla öğrenci bazlı değerlendirme araçları geliştirilmelidir.
- **Öğretmen Eğitimi ve Hizmet İçi Programlar:** Öğretmenlerin 21. yüzyıl becerilerini kazandırabilmesi için eleştirel düşünme, problem çözme, teknoloji kullanımı ve disiplinler arası öğretim konularında hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir.
- **Okul Temelli Planlamanın Güçlendirilmesi:** 2024 programında yer alan okul temelli planlama saatlerinin etkin kullanımını sağlamak için rehber ilkeler belirlenmeli ve okulların bu süreçleri etkili yönetmesi desteklenmelidir.
- **Öğrenci Merkezli Yaklaşımın Teşvik Edilmesi:** Eğitim politikalarında bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran, farklılaştırılmış öğretim yöntemlerini destekleyen ve öğrenci katılımını artıran modeller ön planda tutulmalıdır.
- **Eğitimde Kapsayıcılık:** Özel gereksinimli öğrenciler için esnek uygulamaların yaygınlaştırılması ve destekleyici materyallerin geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- **DKAB Öğretim Programlarının Etkililiği Üzerine Araştırmalar:** 2024 programının öğrencilerin akademik başarısı, dinî okuryazarlığı ve ahlaki gelişimi üzerindeki etkisini değerlendiren nicel ve nitel araştırmalar yapılmalıdır.
- **Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi:** Programın sahadaki uygulanabilirliği, öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmeli ve gelişime açık yönleri belirlenmelidir.
- **Dijital Öğrenme Araçlarının DKAB Eğitimine Etkisi:** 2024 programında önerilen dijital platformların, eğitsel oyunların ve teknoloji destekli uygulamaların öğretim sürecine katkısını inceleyen çalışmalar yapılmalıdır.

- **Uluslararası Karşılaştırmalar:** Farklı ülkelerin din eğitimi programlarıyla karşılaştırmalı analizler yapılarak Türkiye'deki uygulamaların güçlü ve gelişime açık yönleri belirlenmelidir.

5. KAYNAKÇA

- Ağca, C. ve Meydan, H. (2022). Yedinci sınıf din kültürü ve ahlak bilgisi ders kitabının kök değerlerin öğretimi açısından incelenmesi. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 94-116.
- Aslan, F. ve Osmanoğlu, C. (2022). 2010 ve 2018 ortaöğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programlarının değerler eğitimi yaklaşımları açısından incelenmesi. *Erciyes Akademi*, 36(3), 1085-1111.
- Çınar, F. (2012). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak bilgisi öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Eğitim Ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori Ve Uygulama*, (5), 13-36.
- Eker, C. ve Ünlü, S. (2020). Din kültürü ve ahlak bilgisi ders kitabının kök değerleri içermesi bakımından incelenmesi. *Inesjournal Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 25(7), 71-88.
- Erbaş, A. A. (2020). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi programlarının gelişimi. In G. Batdal Karaduman (Ed.), *Geçmişten günümüze ilköğretim programları (1924-2018)* (pp. 105-113). Pegem Akademi.
- MEB (2018). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar).https://dogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_12/06191203_dkab_2018_ortaogretim.pdf
- MEB (2024). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı (9, 10, 11 ve 12. Sınıf).<https://tymm.meb.gov.tr/upload/program/2024programdin9101112Onayli.pdf>
- Karasar, N. (2023). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar İlkeler Teknikler*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Koca, H. K. (2022). Ortaöğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretim programı'nda bulunan bilişsel kazanımların yenilenmiş bloom taksonomisi'ne göre incelenmesi. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 22(1), 293-313.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.

- Uzunpolat, Y. ve Şimşek, E. (2022). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programında kültür / *Culture in the primary education religious culture and moral knowledge course curriculum. Din ve Bilim - Muş Alparslan Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 5(2), 260-278.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme* (pp. 17-19). Alkım Kitapçılık.
- Yaşar, M. (2024). Yeni din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programları üzerine bir değerlendirme. *Disiplinlerarası Sosyal Bilimler Dergisi*, (16), 19-47.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yurtçu G. ve Aktan O. (2024). Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programı ders kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 17, 13-50.
- Yürük, T. ve Düzenli, A. (2021). Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programlarının kazanımlarının değerler eğitimi açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21(2), 715-740.
- Yürük, T. ve Topchubaev, K. (2022). Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretim programlarının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD)*, 22(1), 415-436.
- Zengin, M. (2014). Yapılandırmacı yaklaşım ve din eğitimi. Mustafa Köylü, *Din eğitiminde çağdaş konular içinde* (ss. 103-134). Dem Yayınları.

Extended Abstract

The purpose of this study is to conduct a comparative analysis of the Religious Culture and Moral Knowledge (RCMK) 9th-grade curricula for the years 2018 and 2024. This research employs document analysis, a qualitative research method, and relies on data from the RCMK curricula for both 5th and 9th grades, as published by the Ministry of National Education in Turkey in 2018 and 2024. These curricula were analyzed using descriptive analysis techniques.

The 2024 9th-grade RCMK curriculum adopts a flexible, student-centered approach aimed at evaluating student development in a multidimensional manner. The curriculum is designed with a focus on the development of 21st-century skills, such as critical thinking, problem-solving, and digital literacy, which are considered essential in today's educational landscape. These skills are intended to enhance students' integration into daily life and society, preparing them for the challenges of the modern world. The curriculum reflects a comprehensive approach to student development by addressing both academic and social-emotional learning outcomes.

In terms of assessment, the 2024 curriculum offers a variety of tools that cater to students' individual differences, with an emphasis on active participation and continuous feedback. These tools include observation forms, self-assessment, peer assessment, and alternative assessment methods like performance-based tasks and projects. These assessment strategies not only allow for a deeper understanding of students' academic progress but also encourage them to showcase their diverse skills, promoting a more holistic approach to learning. The aim is to foster critical thinking, creativity, and problem-solving abilities, all of which are essential for preparing students for the future.

The teaching process in the 2024 curriculum includes student-centered activities and alternative techniques such as the "Six Thinking Hats" and educational games, which are integrated to enhance creative thinking and problem-solving skills. The curriculum also emphasizes the importance of digital platforms and blends in-school and out-of-school learning environments, offering students more varied learning experiences that extend beyond the traditional classroom setting. These approaches are designed to ensure students are prepared for a dynamic, technology-driven world.

While both the 2018 and 2024 curricula share common objectives, the 2024 curriculum adopts a stronger emphasis on skill-based education and interdisciplinary approaches. The 2018 curriculum primarily focuses on a values-based education model, concentrating on moral values and the transmission of religious knowledge. In contrast, the 2024 curriculum places greater importance on religious education, specifically prioritizing the accurate understanding of religious beliefs and encouraging students to explore various world religions. This shift aligns with broader educational goals, such as fostering cultural understanding and tolerance. Additionally, the 2024 curriculum is aligned with the "Turkey Century Education Model," aiming to create connections between the past and present while reinforcing national unity and awareness.

One of the key features of the 2024 curriculum is the inclusion of enrichment and support sections that cater to the diverse needs of students. These additions are designed to assist students who may face difficulties in their learning process, as well as to provide challenges and further opportunities for students who demonstrate advanced abilities. Flexible grouping strategies and continuous assessment processes allow for a more personalized approach to teaching, ensuring that all students can progress at their own pace and receive the support they need.

When comparing the 2018 and 2024 curricula, it is noteworthy that while the number of units remains consistent between the two, the learning outcomes in the 2024 curriculum have been simplified. Additionally, the total number of instructional hours has been reduced from 72 to 68, reflecting a move toward a more flexible and school-based planning approach. This reduction in class hours does not compromise the quality of education but instead supports a more efficient, focused, and practical learning experience. Moreover, the 2024 curriculum places a strong emphasis on social-emotional learning, aiming to develop students' emotional intelligence alongside their academic skills. This is intended not only to improve their academic performance but also to enhance their social interactions and overall well-being.

In conclusion, the 2024 9th-grade RCMK curriculum is a modern, flexible, and student-centered approach that integrates contemporary teaching methods with an emphasis on both academic and social-emotional development. The curriculum's focus on 21st-century skills, personalized learning, and the use of technology creates an inclusive and supportive environment for students, preparing them for the challenges of the future. By fostering a deeper understanding of religious and cultural values, the program ensures that students are well-equipped to navigate a diverse, interconnected world while also strengthening their connection to their own national and cultural identity.